

N:o 65.

Toinen Saarna Pyhän Kolminaisuuden Päivänä.

Evank. Joh. 3: 1–15.

Tämäkin on suloinen evankeliumi ja se käsittelee kristinopin tärkeintä pääkappaletta, nimittäin, kuinka Jumalan edessä tullaan hurskaaksi ja vanhurskaaksi. Kauniissa hengellisessä näytelmässä esitetään meille, kuinka tässä asiassa kaikkein paras järki ja korkein hurskaus maan päällä painii oikean totuuden ja hengellisen menon kanssa. Nikodemusta kehuu nimittäin evankelista Johannes suureksi sekä ulkonaisen arvonsa puolesta maailmassa että myöskin lain mukaisen nuhteettoman elämänsä puolesta. Hän oli juutalaisten ylimmäisiä, neuvosmies hallituksessa, lisäksi vielä fariseus eli yksi oppineimpia, sillä heitä pidettiin viisaimpina. Lisäksi oli hän hurskaimpiakin, sillä fariseusten lahkokuntaa pidettiin pyhimpänä. Hänessä ei siis ollut mitään moitteen eikä nuhteen sijaa eikä häntä suurempaa voitu ajatella. Hallituksessa oli hän ensimmäinen, tiedoissa viisain, elämässä pyhin.

Sitä paitsi oli hänessä vielä se armo, että hän halajaa Herraa Kristusta, joka avu oli suurempi noita kolmea edellistä. Muut ylimmäiset ja fariseukset, viisaimmat ja pyhimät, vainosivat Kristusta, ja heittivät hänen perkeleen valtaan. Heitä vastaan ei kukaan uskaltanut äännähtääkään; joka sen teki, syöstiin neuvostokunnasta ja pantiin pannaan. Kuitenkin on tämä siksi hurskas ja rakastaa siksi Kristusta, että salaa saapuu hänen luokseen puhelemaan hänen kanssaan ja osoittamaan rakkauttaan hänelle.

Hän oli varmaankin erinomaisena poikkeuksena fariseusten joukossa ja oikea hurskas mies, sen verran kuin sopi olla luonnon ja lain jälkeen, joka vakaasti totuutta etsi ja tutkisteli, kuinka ja mitä opetettiin ja saarnattiin. Viisaana miehenä oli hän myöskin havainnut, että Jeesuksen täytyi olla merkillinen mies; ja hänen ihmetyönsä olivat Nikodemusta siinä määrässä ihmetyttäneet, että hän halusi itse häntä kuulla ja hänen opistaan haastella. Hän oli epäilemättä kuullut ja saanut tietää, kuinka P. Johannes Kastaja ennen tätä miestä oli saarnannut ja kastanut, ja ilmoittanut Messiaan tuloa, mutta terävästi ja kovasti ahdistanut ja nuhdellut fariseuksia. Juuri niin tämäkin nyt teki. Sen vuoksi haluaa Nikodemus mennä hänen luokseen ja kuulla mitä hän mahtanee opettaa ja mistä nuhdella. Eipä hän järjellisenä miehenä voinut ajatella, että sellaisessa lain mukaisessa elämässä ja pyhydessä ja niin kauneissa töissä, kuin hänen, olisi mitään nuhdeltavaa tai soimattavaa.

Hän menee siis Kristuksen tykö näissä ajatuksissa: Hän tietysti ihastuu minun tulostani ja on vallan mielihyvillensä, kun näin suuri ja oivallinen mies, ylimmäisiä ja parhaita, alentuu noin vähäpätöiselle henkilölle tekemään sellaisen kunnian, että kulkee hänen perässään ja etsii hänen ystävytytään, jommoista kohtelua ei Kristus suinkaan keneltäkään semmoiselta voinut odottaa. Hän kulkee siis aivan hyvässä tarkoituksessa toivoen olevansa tervetullut, aivan kauniisti ja mieluisesti vastaan

otettu. Ei hänen mieleensä juolahdakaan, että häntä voitaisiin nuhdella ja mestaroita. Kun nimittäin hän osoitti Herralle näin suurta ystävyyttä, piti tämänkin muka puolestaan kohteleman häntä kunnioittavasti ja ystävällisesti. Vielä nytkin saattaa joskus niin tapahtua, että jotakuta vakavata saarnaajaa tuollaisella huikeistaan ja nenästä vedetään, niin että hän mielistyy noin kauniiseen liehakoimiseen ja rupeaa hänkin puolestaan teeskentelemään ja imartelemaan.

Sen vuoksi aloittaa hän näillä sanoilla: **Mestari, me tiedämme, että sinä olet Jumalasta opettajaksi tullut** j. n. e. Onpa tuossa suurta ylistystä ja tunnustusta tälle saarnaajalle ja hänen opillensa, että se on Jumalasta, se on: oikea totuus ja Jumalan sana. Tosin eivät häntä kaikki fariseukset ja ylimmäiset semmoisena pitäneet, vaan villihenkenä ja viettelijänä, joka ilman ja vastoin järjestyksen mukaista valtuutusta oli noussut kansaa puoleensa vetämään. Mutta koska hän kuitenkin oli toista oppia esittänyt, kuin mikä tähän asti laista oli saatu, ja koska hän niin ankarasti oli fariseuksia hätyyttänyt, on Nikodemus tuosta kaikesta vielä niin hämmästyksissään, että haluaa tietää, mitä pahempaa ja poikkeavaa hänen opissaan oikeastaan on.

Aivan kuin olisi sanonut: Sen tiedämme ja näemme hyvin, ettei sinun opissasi ole mitään nuhdeltavaa eikä soimattavaa, vaan sen täytyy olla oikeata ja jumalallista, jonka jokaisen täytyy myöntää, joka tahtoo totuuden tunnustaa. Osoittavathan sen sinun tunnusmerkkisi ja tekemäsi ihmeetkin, jommoisia ei kukaan ole tehnyt eikä voi tehdä. Mutta mitä sillä tarkoitat, että saarnaat uutta oppiasi meitä soimaten? Eivätkö sitten meidän elämämme ja työmme mihinkään kelpaa? Tai mitä sinulla on niissä nuhdeltavaa? Onhan meillä Mooseksen laki, jonka Jumala on antanut, siitä ei ole mitään epäilystäkään. Miksi te siis

nuhtelette meitä, jotka kaikin voimin koetamme harjaantua sitä pitämään ja täyttämään, ja väitätte Jumalan ei ollenkaan sellaiseen mielistyvän? Emmeköhän me näin voi taivaaseen päästä, koskapa tekin otatte vastaan puplikaaneja ja julkisia syntisiä? Mitäpä muuta parempaakaan pitäisi tai voitaisiin opettaa ja tehdä, jonka kautta Jumalalle kelvattaisiin?

Sinä näet siis, että Nikodemuksen tarkoitus oli tiedustella tarkoin Kristukselta, kuinka Jumalan edessä oikein elettäisiin eli (apostolien puhettavan mukaan) tultaisiin vanhurskaaksi ja voitaisiin ijankaikkinen elämä saavuttaa. Tähän antaa Kristus hänelle lyhyen kuivan vastauksen ja käyttäytyy aivan toisin, kuin Nikodemus oli odottanut, lyödä kolauttaa häntä vasten silmiä ja paistaa hänen ikäänkuin ukkosen jyrynällä maahan sanoen:

Totisesti, totisesti sanon minä sinulle: ellei joku vast'uudesta synny, ei hän taida Jumalan valtakuntaa nähdä. Ovathanhan nämä kovia sanoja ja tyly vastaus niin ystävälliseen tervehdykseen. Hän lyöpi murskaksi ihan kaikki, mitä Nikodemuksella oli mielessä, vieläpä tyhjäksi tekee ja kiroo kaikki hänen työnsä ja koko elämänsä. Hän tarkoittaa sanoa: Sinä pidät minua sellaisena, jonka ei tulisi nuhdella teidän fariseusten kaunista kurinpitoa ja jumalan-palvelusta ja joka ei voisi muuta parempaa opettaa; se on: minä en olisi muka muuta kuin ihmistöitten opettaja ja mestari. Ettekä te Messiastanne muuna pidätkään ettekä odota kuin sellaisena, joka teidän laitanne ja hallitustanne ylistäisi, kehuisi, suojeleisi ja voimassa pitäisi ja siis asettaisi teidät suureen kunniaan ja valtaan. Mutta minä tahdon sinulle toista sanoa, mitä et vielä ennen ole kuullut etkä tietänyt, koska pidät minua Jumalasta tulleen mestarina. Rakas Nikodemus, älä suinkaan luule, että sinä elämälläsi ja töilläsi, olkootpa kuinka kauniita ja arvokkai-

ta, vieläpä kuinka lainmukaisiakin tahansa, kelpaat Jumalalle ja tulet autuaaksi.

Vaikka, näetkös, on totta, että Jumala lain on antanut ja vaatii sen täyttämistä teiltä, niin ette sen vuoksi kuitenkaan ole vanhurskaita Jumalan edessä. Toista on, että teillä laki on, toista sen täyttäminen. Se ei ole vielä lähessä sillä täytetty, että teette ulkonaisia töitä. Se täytyy aivan kokonaan pitää ruumiille ja sielulle, sydämen pohjasta, ilman mitään tottelemattomuutta ja syntiä. Tätä te fariseukset ja tekopyhät ette tee, jotka ainoastaan ulkonaisella pyhyydellänne luulette Jumalan sovitavanne ja siinä mielessä vaellatte suruttomina ja röyhkeinä väärässä luottamuksessa, ilman jumalanpelkoa, vieläpä katsotte ylön hänen vihansa synnin tähden. Sitten vielä halveksitte ja tuomitsette muita ihmisiä, jotka teidän pyhyyttänne eivät suureksi arvaa eivätkä teitä matki.

Asianlaita, sanoo hän, on siis lyhykäisesti näin: Jumalan edessä ei ole minkään arvoista eikä myös tuota mitään sinun eikä muidenkaan fariseusten, eipä kaikkeinkaan ihmisten elämä ja työt, vaikka te pidätte ne pyhyytänne. Siihen vaaditaan aivan toista, että nimittäin ihminen syntyy uudestaan eli tulee aivan toiseksi ihmiseksi, vasta sitten voi hän Jumalan valtakuntaan tulla. Siinä kuulet, mitä oppini on, jota tiedustelet; se ei opeta vastoin Jumalan lakia sitä peruuttaakseen, vaan syyttää ainoastaan teitä sen pitämättömyydestä, te ette edes ymmärrä sitä, vaikka kuitenkin väitätte mestareita olevanne ja luulette sen pitävänne.

Teidän mielestänne pitäisi tietysti minunkin teidän tavallanne lakia saarnaaman: Jos kerran ei riitä Mooses, jonka te kerskaatte pitäneenne, niin tulisi tai minun osoittaa ja toimittaa parempi lainoppi hyvistä töistä, samoin kuin te olette Jumalan lakiin monta muuta omaa työtänne lisänneet, aivan kuin sen olisitte jo niin tarkoin pitäneet.

Mutta minä en puhu uusista opinkappaleista, laeista enkä töistä, sillä lain vaatimukset ovat nytkin jo paljoa suuremmat kuin te voitte tehdä ja täyttää, vaan sitä minä opetan, että teistä pitää aivan toisia ihmisiä tuleman. Minun oppini ei vaadi mitään tekemistä eikä jättämistä vaan toisellaiseksi tulemista, ei uusien töiden tekemistä vaan sitä ennen uudeksi tulemista, ei toisin elettäväksi vaan toiseksi syntymistä. Tähän ei sillä päästä, että tekeminen pannaan tulemisen edelle tai rinnalle, hedelmät ennen tahi yht'aikaa juuren kanssa, vaan ensin täytyy puun tulla uudeksi ja juurten hyväksi ja tukeviksi, jos muutoin hedelmästä ja töistä hyvää toivotaan. Ei käden, jalan tai niiden toiminnan ole pakko muuttua, vaan persoonan, se on: koko ihmisen. Ellei näin tapahdu, ei mikään hyvä työ kelpaa eikä auta, ihminen ei voi Jumalan valtakuntaa nähdä, se on: hänen täytyy pysyä tuomittuna synnin ja ijankaikkisen kuoleman alla.

Tämä on aivan kuulumaton, outo saarna Nikodemukselle, jyrkkä ja katkera vastaus hänen hyvään tarkoitukseensa. Herran tykö tullessaan arveli hän olevansa oikealla tiellä ja vielä vähemmin aavisti hän Kristuksen voivan tai tarvitsevan soimata hänen elämäänsä ja ahkeruuttansa lain pitämisessä. Hän toivoi varmasti saavansa kiitosta ja joutuvansa muille esikuvaksi tai sitten kuulevansa kehoituksen edelleenkin niin pitkittämään, tahi ainakin jotakin muuta työtä itsellensä esitettävän, jota hänen entisten lisäksi tuli tehdä, ja jota hän oli halukas kuulemaan ja tekemään. Sitten kuuleekin hän, että Kristus pitää hänen vallan keltottomana ja kiroo kaiken hänen pyhyytensä ja hyvän elämänsä, ja puhuu hänen mielestään vallan puuta heinää. Hän kiittää Kristusta kunnan mieheksi, ja Kristus sanoa laskettelee: et sinä ole mistään kotoisin. Hän osoittaa Kristukselle kunniaa sanoen häntä Jumalasta tulleet mestariksi, Kristus taas tuomitsee hä-

nen oppinsa ja elämänsä vääräksi ja sulkee hänen vallan pois Jumalan valtakunnasta.

Mitäpä nimittäin muutakaan nuo sanat tarkoittavat kuin tätä: Sinä teet paljon kauniita töitä ja luulet itsesi hurskaaksi, nuhteettomaksi ja Jumalalle otolliseksi, mutta minä sanon sinulle: Jumalan edessä on turhaa ja kirottua kaikki, mitä eläissäsi olet tehnyt tai vielä tehdä voit, eikä ainoastaan työsi vaan myöskin sydämesi ja koko luontososi, eli kaikki, mitä olet ja mihin kykenet. Kaikki täytyy hyljätä, puu juurineen ja hedelmineen pitää heitettävän tulen poltettavaksi ja uusi puu tehtävän.

Ensimmäinen osa siis Kristuksen puheesta Nikodemukselle ei ole muuta kuin oikein ankara parannussaarna, jossa Kristus uskollisena sielunpaimenena surkuttelee kuulijansa, että tämä on niin ymmärtämätön ja kaukana Jumalan valtakunnasta. Hän suorastaan sulkee ja kieltää häneltä taivaan, vieläpä kokonansa kiroo hänen perkeleen omaksi ilmoittaen, ettei hän sellaisena, jommoisena hän nyt elää ja saattaa elää, voi ikänä Jumalan valtakuntaan tulla, vaan täytyy hänen hukkuu, perkeleen, kuoleman ja helvetin vallan alla pysymään, että hän tämän kautta itsensä tuntemiseen saatettuna pääsisi oikeaan ymmärrykseen ja elämään Jumalan edessä. Tällainen parannussaarna onkin varsin tarpeellinen Nikodemuksen kaltaisille ihmisille, jotka kaulanossa hoilottavat omaa tekopyhyyttään luullen sen vuoksi, että maailman edessä ovat nuhteettomia, olevansa Jumalankin edessä pyhiä ja vanhurskaita.

Tällä asialla alkaa Kristus aina evankeliumin saarnansa, ilmoittaa ja opettaa ensiksi sen, mitä ei mikään järki laista saa eikä tiedä, että nimittäin kaikki ihmiset, semmoisina kuin luonnossa ovat ja elävät, ovat kirottuja ja synnin ala, niinkuin P. Paavalikin heti roomalaisepistolansa alussa todistaa. On siis jär-

kähtämättömästi näin sanottu ja päätetty: luonnollinen ihminen ei mitenkään voi omin voiminsa täyttää Jumalan lakia, vaikka koettaisikin sen pitää, eikä se ole lain täyttämistä, että hän ulkonaisesti ihmisvoimin töitä tekee. Sen vuoksi ei laki voikkaan auttaa ihmistä hurskaaksi Jumalan edessä eikä pelastaa häntä synnistä ja Jumalan vihasta.

Jos nimittäin se ihmisen vallassa olisi ja lain kautta luonnossa voitaisiin aikaan saada, niin ei hänen olisi tarvinnut sanoa, kuten nyt sanoo yleensä kaikista ihmisistä: **Ellei joku vastuudesta synny, ei hän taida Jumalan valtakuntaa nähdä.** Onhan tällä sanottu: Ihminen ei voi vanhassa luonnossaan, kohotkoon hän kuinka korkealle tahansa ja olkoon kuinka oivallinen hyvänsä järkensä, viisautensa ja avujensa puolesta, synnin ja kuoleman vallasta päästä eikä Jumalalle kelvata, eipä edes huomata eikä tietää, kunka Jumalan valtakuntaan tullaankaan. Tässä vaaditaan siis tykkänään toista ihmistä, koko persoonan muuttumista, aivan uusi ymmärrys, uudet ajatukset, uusi mieli ja sydän.

Tässä näet sinä mahtavasti ja aivan kuin ukkojen iskulla kumoon paiskattuna kaikkein ihmisten opit ja kerskaukset, jotka opettavat tai pyrkivät hurskaaksi tulemaan käyttämällä kaikki ihmisluonnon voimat ja sen toimittamalla töillä tai ainakin tahtovat ne uskon rinnalle asettaa, sanoen niidenkin täytyvän jotain hurskauden saavuttamiseksi vaikuttaa. Kuulet-han tässä selvästi, että ihmisen täytyy toiseksi syntyä eli muuttua, ennen kuin hän Jumalan valtakunnan näkee tai tekee jotain hänelle kelpaavata. Mitkään työt taasen eivät sitä aikaan saa, että ihminen syntyy, sillä täytyyhän ihmisen jo olla syntynyt voidakseen jotain tehdä. Koska siis tässä uutta syntymistä vaaditaa, niin ei voi vanha syntyminen eikä tekeminen mihinkään kelvata eikä auttaa, vaan täytyy kaiken sen olla hyljättyä ja kirottua.

Eipä voida sitäkään sanoa, että uuttakaan syntymistä seuraavat työt mitään asiaan vaikuttaisivat, sillä uudesta syntymisen täytyy jo olla tapahtunut, enne kuin sen perustuksella mitään tehdään. Se on: ihmisen täytyy ensin olla uudesta syntynyt, Jumalan valtakuntaan ja taivaaseen kuuluva, ennen kuin voi ruveta tekemään Jumalalle otollisia töitä. Mutta tämä tulee kohta tässä laajemmin selitettäväksi, kun tarkastetaan Herran sanoja, kuinka ihmisen uudesta syntyminen tapahtuu. Tässä on nyt vaan alku jolla hän kumoo fariseusten luulot ja ratkaisee asian vallan toiseksi.

Kun nyt Nikodemus tuollaista kuulee, joutuu hän aivan ymmälle, ei tiedä, mitä Kristuksen sanoista ajatella, ja sen vuoksi sanoa tokaisee:

Kuinka taitaa ihminen vanhana syntyä? Taitaako hän äitinsä kohtuun jälleen mennä ja syntyä? Mitä eriskummallista ja päätöntä puhetta ja oppia tuo on, tahtoo hän saada sanotuksi. Kukapa sellaista olisi kuulutkaan, että kukaan ihminen olisi uudesta syntynyt tai voisi toiseksi syntyä, kuin jo kerran syntynyt on? Miksi tuollaisia mahdottomia puhutaan ja vaaditaan? Jos tahtoo kansaa opettaa, niin totta kaikei pitää puhuman jostakin, jota ihminen voi tehdä. Semmoinen se on ihmisviisauden ja järjen vastaus parannuksen ja uudesta syntymisen saarnaan joka lain oikein selittää, ja semmoiseksi täytyy vastauksen tullakin, kun mitään muuta ei tiedetä eikä ymmärretä. Sillä tämä Nikodemus jolla oli se ulkonainen hurskaus ja siivous, jonka ihminen voi omilla voimillansa saavuttaa, kun hän lakia kuulee, ei voi sitä kuulla eikä kärsiä, että se kaikki mitättömänä pidetään ja hyljätään, jota koko maailmakin niin korkeaksi arvaa, ja kun vielä päälliseksi niitä on harvassa, jotka sellaisessa kauniissa siveässä elämässä vaeltavat. Kaikki järjelliset; viisaat

ja korkeat maailman hallitsijat pitävät sitä vahingollisena oppina, että noin kaunista elämää halvennetaan, ja syyttävät sen vuoksi evankeliumia hyvien töiden kieltäjäksi.

Mutta tässäkin ihmisviisaus paljastaa oman sokeutensa ja ymmärtämättömyytensä jumalallisissa asioissa. Nikodemuskin, joka kuitenkin tahtoo olla toisten opettaja ja mestari, tunnustaa sen omalla suullaan ja kruunaa viisautensa vielä suuremmalla tyhmyydellä ilvehtiessään ruumiillisesta isästä ja äidistä tapahtuvasta syntymisestä ja luullessaan täten panneensa Kristuksen pussiin ja voimallisesti osoittaneensa hänen väitteensä perättömäksi. Sellainen onkin ihmisviisauden paha tapa. Kun se ei ymmärrä Jumalan sanaa, tahtoo se kuitenkin sitä aina tuomita ja mestaroida. Aivan kuin ei Kristus, jonka hänen kuitenkin täytyy tunnustaa Jumalasta tulleekesti mestariksi, noin viisas, olisi ollut eikä itse sen vertaa tietänyt, ettei ihminen saata isästä ja äidistä uudestaan syntyä sekä ettei sellaisesta syntymisestä mitään apua ole. Sen vuoksi Kristus oikaiseekin häntä sanoen:

Totisesti, totisesti sanon minä sinulle: ellei joku synny vedestä ja Hengestä, ei hän taida Jumalan valtakuntaan sisälle tulla. Ei sinun tarvitse minua mestaroida, tahtoo hän sanoa, eikä myöskään opettaa, kuinka minun tulee puhua. Tiedän hyvin, mitä olen puhunut, ja sanon vieläkin, että ihmisen täytyy toiseksi syntyä, ennen kuin voi Jumalan valtakuntaan tulla, että tietäisit, ettei hän sinne omin voiminsa pääse. En minä puhu sellaisesta ruumiillisesta syntymästä, kun ihminen syntyy isästä ja äidistä, vaikka niin uneksit, koska et muuta syntymistä ymmärrä, vaan minä puhun ihan toisellisesta uudesta syntymisestä, siitä, joka tapahtuu vedestä ja Hengestä. Kuulethan kaikei, että juuri sen syntymisen isästä ja äidistä olen hyljännyt, jolla sinä ja kaikki ihmiset – olkoot juutalaisia tai muita – olette syn-

tyneet. Jos nimittäin tämä käsitys ihmisen uudestisyntymisestä olisi oikea, ei ihminen kuitenkaan tulisi entistään kummemmaksi eikä paremmaksi, vaikka hän satakin kertaa äitinsä kohdusta uudestaan syntyisi. Syyksi siihen sanoo hän:

Mitä lihasta syntynyt on, se on liha, ja mitä Hengestä syntynyt on, se on Henki. Tässä on kaksi selvää lausetta, joilla hän kumoo fariseusten ajatukset ja unelmat ruumiillisesta syntymästä ja selittää alkamansa puheen, jossa oli sanonut, että ellei ihminen synny toiseksi, ei hän voi Jumalan valtakuntaan tulla. Lihasta syntyneellä tarkoitetaan kaikkea, mitä ihmisessä nyt ihmislunnon mukaan Aadamista polveutuneena on ja mihin hän kykenee. Liha nimittäin merkitsee Raamatussa koko ihmistä, semmoisena kuin hän isästä ja äidistä syntyneenä elää, vaikuttaa, ajattelee, puhuu ja tekee, olkoon hän sitten syntynyt milloin, kuinka usein ja kenestä tahansa ja sanottakoon häntä sitten juutalaiseksi tai pakanaksi. Taikka olkoon hän, kuten Joh. 1: 13 sanotaan, syntynyt **verestä**, se on: luonnollisesti pyhistä vanhemmista, tai **miehen tahdosta tullut**, ja pannut määräkseen, Jumalan kansaksi ja lapseksi pyrkimisen, niin kaikki tyyni ei muuta ole kuin lihaa, se on: hengetöntä. Hengetönä olemisen taasen ei muuta merkitse hänen sanojensa mukaan, kuin ettei hän voi Jumalan valtakuntaan tulla, se on: hän on synneissä, Jumalan vihan alla, ijankaikkiseen kuolemaan tuomittuna.

Onhan tässä lyhyt, kuiva, vakava ja hirvittävä tuomio kaikille ihmisille, semmoisina kuin he luonnossa ovat. Päätettyä siis tämän kautta on, ettei lain opilla eikä niillä töillä, joita ihminen sen johdolla voi tehdä, kukaan pääse synnistä vapaaksi eikä tule vanhurskaaksi Jumalan edessä. Eihän luonto sen kautta toiseksi muutu, vaan pysyy entisellään, eikä siis ihminen sen kautta voi Jumalan val-

takuntaan tulla ja ijankaikkista elämää saavuttaa.

Sen sijaan: **Mitä Hengestä syntynyt on, se on Henki.** Hengeksi sanotaan kaikkea sitä, mitä Jumala yliluonnollisesti ja ihmisvoiman avulla meissä vaikuttaa, niinkuin hengellinen tieto, valkeus, ymmärrys, joita hän meille lahjoittaa, niin että niiden kautta tunnemme Jumalan, käännyimme hänen puoleensa, käsitämme hänen armonsa ja riipumme hänessä. Ennen kuin tämä voi ihmisessä alkaa ja tapahtua, täytyy Pyhän Hengen uudistaa ja sytyttää sydän, niin että se oppii tuntemaan Jumalan tahdon häneen nähden ja tietää, kuinka armo ja ijankaikkinen elämä voidaan saada.

Tätä ei voi tehdä yksin lain saarna ja oppi, joka tosin vaatii meiltä töitä ja kuuliaisuutta, mutta joka, kun se ei luonnosta sellaista löydä, vaan havaitsee siinä ainoastaan pelkän vastakohtan, ei muuta tee, kuin syyttää meitä ja oikein tunnettuna tuomitsee meidän Jumalan vihan alaisina ijankaikkiseen helvettiin, jota varten sitä pitää saarnattamankin. Jumala on sen antanut sitä varten, että ihminen tämän ensiksi oppisi. Mutta ettei ihminen sellaiseen kadokseen jäisi, vaan pääsisi lohdutuksensa Jumalan armoon turvaamaan, niin täytyy tähän lisäksi tulla toisen sanan ja saarnan, joka on Pyhän Hengen saarna ja virka, Kristuksen Jumalan Pojan kautta ilmoitettu ja tuotu, ja siitä hän tässä puhuu ja myöhemmin laveammin selittää, miten tämä saarna kuuluu.

Näillä sanoilla on siis osoitettu syy tämän saarnan ensimmäiseen osaan, minkätähden ei ihminen synnynnäisessä luonnossansa voi tulla Jumalan valtakuntaan, ja minkätähden toinen Pyhän Hengen kautta tapahtunut syntyminen on välttämätön. Kristus ei siis täten ainoastaan nuhtele ihmisten tietämättömyyttä ja eksymystä, vaan ryhtyy myöskin opettamaan, mitä uudesta syntymisestä on ja kuinka se tapahtuu. Ensi aluksi ei hän vielä kuitenkaan

mainitse kaikkia tähän kuuluvia asianhaaroja, vaan ainoastaan vaikuttavat syyt ja välikappaleet, joihin uusi syntyminen perustuu ja joiden kautta se tapahtuu. Sittemmin mainitsee hän myöskin, kuinka ja kenen kautta se on valmistettu ja miten se vastaanotetaan. Sen vuoksi täytyy meidän näiden sanojen johdolla vähän perusteellisemmin tutkistella, mitä vedestä ja Hengestä syntymiseksi sanotaan.

Katsoppas ensiksi, kuinka hän Nikodemusta muistuttaa ja huomauttaa siitä ulkonaisesta virasta seurakunnassa, joka on saarna ja kaste, sanoessaan ihmisen täytyvän syntyä uudestaan vedestä ja Hengestä. Hän puhuu nimittäin täten siitä virasta, jonka Johannes Kastaja oli alkanut Kristuksen edelläkävijänä ja palvelijana, ja jonka fariseukset hyvin tiesivät ja olivat nähneet. Hän tahtoo johdattaa sen Nikodemuksen mieleen ja saada näin vahvistetuksi Johanneksen saarnan ja kasteen, niin että sellainen virka oli Jumalan järjestämänä oleva voimassa ja vaikutuksessa, että sen kautta tultaisiin uudesti syntyneeksi sekä ettei kukaan ollut pääsevä taivaaseen, joka ei ottanut sitä vastaan tai sen katsoi ylön.

Hän sanoo ikäänkuin: Juuri se saarna ja kaste, jota Johannes on toimittanut, ja jota te fariseukset ette ole tahtoneet ottaa vastaan, kun ette suvainneet hänen nuhteitaan, vaan pahennuitte siitä kuin oudosta kuulumattomasta ja teidän lakipyhyttänne vastustavasta saarnasta, juuri se täytyy teidän kaikkien ottaa vastaan, jos muuten tahdottekaan Jumalan valtakuntaa nähdä. Tähän ei teitä auta eikä hyödytä kaikki teidän Mooseksenne ja lakinne, pesemiset, puhdistukset, uhrit, Jumalanpalvelukset eikä pyhyidet, vaan ainoastaan tämä virka sinne johdattaa, joka minusta saarnaa ja minun kastaa, kuten Johannes teki, ettekä te muuten mitenkään voi tulla Jumalan valtakuntaan ja autuaiksi.

Tätä virkaa ylistelee hän näillä sanoillaan Pyhän Hengen viraksi ja työksi, jonka kautta ihminen tulee uudesta syntyneeksi, ja joka ei ole paljas vesikaste vaan samalla on siinä myöskin Pyhä Henki. Ken näin kastetaan, häntä ei kasteta ainoastaan vedellä vaan myöskin Pyhällä Hengellä. Tätä ei voida sanoa muista vedenpesuista tai kasteista, jommoisia juutalaisten pesut ja valelut olivat kaikkine juhlamenoineen, joissa Pyhää Henkeä ei ollut. Eihän muutoin olisi tarvittukaan uutta kastetta eikä Kristus olisi sanonut, että paitsi Mooseksen lakia ja jumalanpalvelusta, täytyi olla toinen, jonka kautta ihminen uudesta syntyy, Hengestä; tietysti siitä syystä, ettei kaikissa edellisissä Henkeä anneta eikä se niissä vaikuta.

Hän siis osoittaa, ettei ole mitään muuta työtä tai välikappaletta, jonka kautta ihminen uudesta syntyy ja tulee Jumalan valtakuntaan kuin tämä saarnavirka ja kaste, johon Pyhä Henki on yhdistetty, ja jonka kautta hän vaikuttaa ihmissydämessä. Sillä ei hän puhu sellaisesta Hengestä, joka olisi salattu ja jota ei voitaisi tuntea, jommoinen hän persoonallisesti on jumalallisessa olemuksessaan pelkästään ja ilman välikappaletta itseksensä, vaan joka ilmoittaa itsensä ulkonaisessa virassa, jossa hänet kuullaan ja nähdään, nimittäin evankeliumin saarnavirassa ja sakramentissa. Sillä ei Jumala tahdo Hengellänsäkään salaa ja varkain liikkua ja vaikuttaa, tai jokaisen kanssa erityisellä tavalla toimia. Kukapa silloin voisi saada tietoa tai olla varma siitä, missä tai kuinka hänen pitäisi Pyhää Henkeä etsiä ja tavata. Vaan Jumala on sen niin järjestänyt, että Pyhä Henki on sanassa ja sakramentissa julkiesti ihmisen kuultavana ja nähtävänä ja vaikuttaa tämmöisen ulkonaisen viran kautta, että tiedettäisiin sen, joka näin tapahtuu, totisesti tapahtuvan Pyhän Hengen vaikutuksesta.

Herran ajatus näissä sanoissa: **Ellei joku synny vedestä ja Hengestä**, on siis tämä: Ihmisen täytyy uudesta syntyä tämän evankeliumin saarnan ja kastetoimituksen kautta, jossa Pyhä Henki vaikuttaa. Sanalla hän nimittäin valaisee sydämen ja osoittaa Jumalan vihan syntiä kohtaan ja toisaalta Jumalan Poikansa Kristuksen tähden lupaaman armon, joka sydämet sytyttää uskon alkuun, ja saattaa ne kääntymään Jumalan puoleen, turvaamaan hänen armoonsa, huutamaan häntä avukseen j. n. e. Sitten herättääkseen ja vahvistaakseen heidän uskoaan antaa hän myöskin kasteen vahvaksi merkiksi sanan ohella siitä, että hän meidän syntimme pesee pois ja hävittää ja että hän tahtoo meille vakuuttaa ja varmentaa luvatussa armonsa, antaa Pyhän Hengen j. n. e. Siitä on toisessa paikassa laveammin puhuttu.

Huomaappas sen vuoksi tästä tekstistä, kuinka hän selvin sanoin antaa kasteelle, jota sanoo vedeksi, sellaisen arvon ja voiman, että Pyhä Henki siinä on, ja että ihminen sen kautta uudesta syntyy. Näin kumoaa hän kaikki tästä uskon ja kasteen opista poikkeavat väärät opit ja eksytykset. **Ensiksi** paavilaiset ja heidän kaltaisensa, jotka omilla töillään etsivät vanhurskautta ja autuutta. Kuulethan, ettei tässä mitään vaikuta eikä tee ihmisen oma ansio eikä pyhyys, joka vanhan syntymisen kautta lihassa ja veressä tai oman valinnan ja luulon kautta on aikaan saatu. Ainoastaan Jumalan tahdosta ja armosta annetaan Pyhä Henki kasteen ja ulkonaisesti saarnatun sanan kautta, jotka tähän uuteen syntymiseen ovat isänä ja äitinä, ja näin tulee ihminen Jumalan edessä uudeksi ja puhtaaksi ja pyhäksi sekä taivaan valtakunnan perilliseksi.

Toiseksi kumotaan tässä myöskin uudestakastajain ja heidän kaltaistensa väitteet, jotka opettavat etsimään Henkeä sanan ja merkin ulkopuolelta eli niistä välittämättä, erityisillä taivaallisilla ilmoituksilla ja vaikutuksil-

la, ilman välikappaletta j. n. e. Vieläpä he katsovat ylöns rakkaan kasteenkin, aivan kuin se ei muuta olisi kuin pelkkä tehoton vesi. Siitä syystä he pilkkailevatkin sanoen: Mitä apua sielulla on kourallisesta vedestä? Kuitenkin sanoo Kristus selvästi sellaisessa vedessä olevan Hengen ja ihmisen täytyvän uudesta syntyä vedestä, jota hän ei suinkaan lausu pelkästä luonnollisesta vedestä, jolla Johannes Kastaja kasto i ja oli käskenyt että hänen opetuslapsensa sillä kastaisivat. Siitä syystä myöskin P. Paavali Efes. 5: 26 sanoo kastetta **vedenpesoksi**, jolla kristillinen seurakunta puhdistetaan, ja Tiit. 3: 5 **uudestisyntymisen pesoksi ja Pyhän Hengen uudistukseksi**.

Lisäksi asettaa Kristus tässä sanat siihen järjestykseen, että edelle ja ensimmäiseksi panee hän veden, sitten Hengen, osoittaakseen täten, ettei Henkeä tule etsiä tämän ulkonaisen merkin ulkopuolelta ja ilman sitä, vaan tiedettäköön, että Pyhä Henki tahtoo vaikuttaa tässä ulkonaisessa merkissä ja toimituksessa, sen kautta ja sen keralla. Kumpikin on siis liitetty toiseensa ja ihminen siis uudesta syntyy vedestä Pyhän Hengen kautta tai Hengestä veden kanssa ja vedessä. Muutoin on kyllä totta, että missä vesi yksinensä on ilman Henkeä, siinä ei mitään muuta aikaan saada kuin muullakaan vedellä tai kylvyllä eikä siitä tietysti mikään uudesta syntyminen ole seurauksena. Siitäpä syystä ei tässä sanotakkaan ainoastaan **vedestä**, vaan myöskin heti perässä **Hengestä** syntynyt, joten siis tässä synnyttämisessä Pyhä Henki on ikäänkuin miehenä ja vesi vaimona eli äitinä.

Tästä havaitset myöskin lisäksi, ettei kaste ole sellainen tarpeeton toimitus, joksi uudestakastajat sitä herjaavat, ja jota paitsi hyvästi voidaan olla, ja jota sopii lykätä ja säästää vastaisuudeksi, kunnes vanhetaan j. n. e., tai joka ei pieniä lapsia hyödyttäisi, koska heidän väitteensä mukaan ne eivät sitä voi ymmärtää.

Onhan tässä selvä lause, joka kaikkia yhteisesti koskee ja on Jumalan järjestys, että kaikkein, jotka tahtovat Jumalan valtakuntaan tulla, täytyy uudestaan syntyä vedestä ja Hengestä. Ei siis ole mitään syytä ylönkatsoa pienten lasten kastetta eikä lykätä sitä tuonemmaksi, sillä tämä on Jumalan järjestyksen ylimielistä ylönkatsomista ja laiminlyömistä. Siinä ei tietystikään voi mitään Pyhää Henkeä olla.

Ei Kristus suinkaan tahdo sulkea pieniä lapsia tästä pois, vaan tähän lauseeseen nekin käsittää, koska heidänkin pitää Jumalan valtakuntaan tuleman, joten siis heidänkin tulee päästä kasteesta osalliseksi. Sillä hän tahtoo tietysti nekin uudesta syntyneiksi ja heissä vaikuttaa, sillä toisessa paikassa käskee hän tuomaan niitä tykönsä ja sanoo että senkaltaisten, kun ne hänen tykönsä tuodaan, on Jumalan valtakunta. Jos niiden nyt siis pitää Kristuksen tykö tuleman, niin heiltä ei saa riistää sitä välikappaletta ja merkkiä, jonka kautta Kristus heissäkin tahtoo vaikuttaa.

Tällaista olen puhunut yleistä järjestystä ja sääntöä varten, jota noudatettakoon, missä ja jos kastetta voidaan toimeen saada. Jos taa-sen sellainen hätä ja tapaus sattuu, ettei kastetta kävisi toimittaminen, niin niissä hätätiloissa täytyy olla siinä kylläksi, että kastetta halutaan ja että ihminen sanalla saatetaan ja uhrataan Kristukselle, josta tällä kertaa ei ole enemmän puhumista. – Tämä on nyt puhuttu veden ja Hengen kautta tapahtuvasta uudesta syntymisestä. Edelleen lausuu Kristus:

Elä ihmettele, että minä sanoin sinulle: teidän pitää uudesta syntymän. Tuuli puhaltaa, kussa hän tahtoo, ja sinä kuulet hänen humunsa, ja et tiedä, kusta hän tulee taikka kuhunka hän menee; näin on jokainen kuin Hengestä syntynyt on. Tuo on Nikodemukselle, tuolle viisaalle fariseukselle ihmeellistä ja outoa puhetta, kun kuulee

omansa ja kaikkein ihmisten työt ja pyhyedet niin tykkänään hyljättävän ettei siitä kaikesta mitään apua ole Jumalan edessä. Hänen täytyy siis kaikki viskata arvottomana kaivoon oli sitten tehnyt kuinka suurta ja elänyt kuinka kauniisti tahansa, ja tulla tykkänään toiseksi ihmiseksi, vaikka ei tiedä eikä ymmärrä mitään muuta tai parempaa tehdä. Hänen täytyy yksin jo ainoastaan turvautua siihen, jossa kuitenkin ei muuta tehdä eikä nähdä kuin ulkonainen merkki, jossa ihminen kastetaan veteen ja kuulee sanan. Hänen täytyy uskoa ihmisessä sen kautta tapahtuvan sellaisen muutoksen, että hän uudesta syntyy, tulee puhtaaksi, pyhäksi ja vanhurskaaksi jumalan edessä, jota ei muutoin millään ihmistyöllä eikä voimalla voida aikaan saada.

Voi nyt toki, ajattelee hän, mitenkä se voi olla mahdollista, ja mitä tuollaisella vähäpätöisellä asialla toimeen saadaan, että ihminen vedellä kastetaan ja valellaan? Eikö olisi paljoa korkeampaa ja tehokkaampaa, että ihminen suurella vakavuudella ja ahkeruudella harjoittelisi itseään lain mukaan hyvissä töissä ja pyhässä jumalanpalveluksessa ja olisi näin loistavana esimerkkinä kauniissa, kunniallisessa elämässä ja suurissa hyveissä? Mitä korkeampaa ja parempaa voidaan mainitakkaan ja kehua koko maailman edessä?

Tämmöisiin tämän fariseuksen ajatuksiin ja ihmettelyihin vastaa Kristus puheena olevalla vertauksella selittääkseen edellistä lausettaan uudesta syntymisestä vedestä ja Hengestä, kuinka sitä ei sovi tutkistella järjen kannalta, joka vaan katsoo maallisten töitten ja elämän suurta ulkonaista loistoa ja joka semmoista ihaellen luulee, että sen täytyy Jumalankin edessä olla yhtä korkeata ja kallisarvoista, kuin minä se itse sen pitää.

Rakas Nikodemus, sanoo Kristus, minä tahdon sanoa sinulle, kuinka tämä tapahtuu: Ei näiden asioiden laita ole niinkuin sinä ym-

märrät ja ajattelet; ei niitä voida silmillä nähdä, aistimilla huomata eikä järjellä käsittää, sillä kysymyksessä on sellainen asia ja työ, jonka Pyhä Henki vaikuttaa ihmisessä yli hänen ymmärryksensä ja ajatuksensa.

Tämä laita on sisällisesti ihmissydämessä sama, kuin ulkonaisesti tuulen, joka puhalttaa ja humisee, missä ja milloin tahtoo, ja kulkee kaiken läpitse, mikä kasvaa, liikkuu ja elää. Se ei ole muuta kuin vähäinen puuskaus, joka kyllä jonkun aikaa on alallaan, mutta sitten äkkiä lähtee liikkeelle, alkaa puhalttaa ja kohista, etkä sinä tiedä, mistä se tulee. Se käy nyt täällä, nyt tuolta, saa äkkiä aikaan monenlaiset säänmuutokset, etkä sinä kuitenkaan voi sitä nähdä etkä tietää, mikä se on, sinä kuulet vaan sen kohinan. Se kyllä ilmoittaa olemassa olonsa, liikkuu ja kiittää, kuten nähdään veden pinnasta tai pellon laihosta, mutta sinä et voi sanoa, kun se sinun päällesi puhalttaa, milloin, missä eli kuinka kaukana sinusta se on alkanut ja kauvaksiko se sinusta kulkee. Sinä et voi asettaa aikaa, paikkaa etkä määrää, milloin ja kuinka sen pitää tuleman ja menemän.

Lyhyesti sanoen ei ole ihmisten vallassa eikä voimassa tuulen pitelemine ja hallitseminen, kuinka sen pitäisi liikkua ja asettua, vaan omin lupinsa se kulkee itsestään ja toimittaa työnsä, kuinka, milloin, missä tahtoo, esteettömästi ja pysähtymättä. Ihminen ei sille voi mitään tehdä eipä edes saada selville, kuinka asianlaita on ja mistä se syntyy, vaan hänen täytyy Ps. 135: 7 tavalla sanoa: **Jumala tuo ulos tuulen tavaroistansa** ja salaisista paikoista, joita ei tiedetä eikä voida nähdä.

Näin, sanoo hän, on jokainen kuin Hengestä syntynyt on. Älä sinä katsele ja töllistele kauniita töitä ja loistavaa pyhyyttä, jotka silmiä huikaisevat. Älä ymmärrykselläsi yritä arvostella ja käsittää näitä hengellisiä asioita lain ja ulkonaisen menon mukaan, kuinka

suuria töitä sen tulee tehdä, kuinka elää ja käyttäytyä, jota käy sanominen uudesta syntyneeksi ja Jumalan valtakunnan perilliseksi. Ei tätä voida niin huomata ja käsin kourata tahi myöskään niin maalata ja kuvailla, että voitaisiin sanoa: Katso, tuossa näet miehen, joka on hurskas juutalainen ja lisäksi vielä fariseus, joka lakia suurella vakavuudella ja kiivaudella noudattaa, sen vuoksi on hän elävä pyhä ja Jumalan lapsi.

Mutta tämä uudesta syntyminen, joka tekee Jumalan lapseksi eli vanhurskaaksi Jumalan edessä, on aivan toinen asia. Se tapahtuu ihmisen sydämessä, ei ihmisen omasta ponnistuksesta eikä työstä, sillä se on kaikki lihaa eikä voi Jumalan valtakuntaa nähdä, vaan evankeliumin sanan vaikutuksesta, joka sydämelle osoittaa ja ilmaisee sekä Jumalan vihan ihmisiä kohtaan parannukseksi että hänen armonsa välimiehen Kristuksen kautta omalletunnolle lohdutukseksi ja rauhaksi Jumalan edessä.

Tässä korkeassa suuressa työssä ei ulkonaisesti ole mitään merkillistä eikä ylevätä nähtävissä, sillä siihen ei käytetä muuta kuin vettä ja sanaa, jota kuullaan ja tunnetaan. Kuitenkin on siinä Pyhän Hengen voima ja työ, joka sydämessä sytyttää ja herättää oikean jumalanpelvon, totisen armon uskalluksen ja lohdutuksen sekä oikean avuksihuutamisen. Se uudistaa sydämen niin, että ihminen, joka on sanan sydämellensä käsittänyt, voittaa Jumalan vihan, synnin, kuoleman, lihan ja maailman, kääntyy sydämellisesti Jumalan puoleen ja saapi halun ja rakkauden kaikkeen hyvään.

Tämä se on Pyhän Hengen oikea elävä työ, paljoa suurempi ja ylevämpi kuin muitten töitten pyhyys, joka kyllä suurelta näyttää ja ihmisten silmissä itsensä mahtavaksi pullistaa, eivät kuitenkaan ole muuta kuin kuollutta romua, sillä sen kautta ei sydän ollenkaan muuta, eikä siitä myöskään lähde mikään oikea,

varma lohdutus eikä parannus, vaan sydän pysyy kuin pysyykin vanhassa lihallisessa mielessään ja menossaan, ilman katumusta, epäuskossa ja epäilyksessä, salaisessa ylönkatseessa, tottelemattomuudessa, vihassa ja vihamielisyydessä Jumalaa vastaan. Niinpä se sitten myöhemmin tulee ilmi omantunnon oikeassa kilvoituksessa ja kauhistuksessa, kun siitä ei muuta seuraa kuin pelkkä pakeminen ja epätoivo ja lopuksi kärsimättömyys ja Jumalan pilkkaaminen.

Nämä ovat tuon suuren ja kauniin fari-sealaisen pyhyden oikeita hedelmiä, jolla ei ole mitään tietoa Kristuksesta eikä uskosta, ja joka kuitenkin tahtoo lain mukaan olla hurskas ja pyhä. Vihdoin tulevat sitten näkyviin nuo suuret ja paksut solmut, joista P. Paavali Room. 7: 13 mainitsee, **synti lain kautta virkoo, ja tulee synti ylitse määrän synniksi**, se on: suureksi ja raskaaksi, niin että ihmisen täytyy sen alla menehtyä ja ijankaikkiseen kuolemaan vajota, vaikkapa hän ennen onkin synnin ja sydämen salaisen taipumuksen jonkun aikaa saanut peitetyksi suurien pyhien töiden ulkonaisella loistolla ja näennäisellä lain kuuliaisuudellaan. Täten siis ihminen suruttomana vaeltaa lihallisessa itsetyytyväisyydessä, ja, kuten P. Paavali Room. 7: 9 sanoo, **elää ilman laitta**, se on: ilman oikeata synnin tietoa ja tuntoa ja siis aivan ilman mitään Henkeäkään.

Mutta toisaalta taas, missä Pyhä Henki on, siinä se myöskin vaikuttaa ihmisessä toisen sydämen ja rohkeuden, niin ettei tämä nyt enään Jumalata pakene. Vaikka hän nimittäin hyvin tietää ja tunnustaa olevansa syntinen ja ansainneensa Jumalan vihan, niin hän kuitenkin lohduttaa itseään Jumalan armolla Kristuksessa, joka Jumalan sanassa on luvattu ja julistettu niille, jotka parannuksen tekevät ja uskovat. Hän saa yhtä lapsellisen sydämen Jumalaa kuin rakasta isäänsä kohtaan, voi

iloisesti astua hänen eteensä ja häntä avuksensa huutaa uskossa välimieheen Kristukseen.

Sellaisen uuden sydämen ja elämän vaikuttaa, sanon minä, Pyhä Henki ihmisessä käyttämättä siihen mitään muuta ulkonaista ja näkyvätä kuin sanaa ja kastetta, vaikka sillä ei olekkaan mitään erityistä ulkonaista arvoa. Se on jo tapahtunut sisällisesti, ennen kuin voidaan mitään muutosta päältäpäin ihmisessä havaitakkaan, ja kuitenkin hän totisesti on ja sanotaan Kristuksen sanojen mukaan Hengestä syntyneeksi. Järki ja ihmisviisaus ei voi ymmärtää eikä käsittää, että sen niin vähäpätöisenä pitämän asian kautta näin suuri työ voidaan aikaan saada, eikä se kuultuaankaan sitä usko. Samoinhan Nikodemuskin näiden sanojen johdosta joutuu yhä enemmän ymmälle ja ihmeisiinsä ja saa sen vuoksi Kristukselta nuhteita, kun tahtoo sen järjellä käsittää eikä uskoa.

Meillä on siis tässä vertauksessa kaunis ja suloinen kuva, selvästi ja sattuvasti maalattu, kuinka uudesta syntymisestä käypi. **Ensiksi** ulkonainen sanan virka ja voima, jonka kautta Pyhä Henki vaikuttaa. Samoin kuin nimittäin tuuleen on yhdistynyt henkäys, joka on itse tuuli, ja humina, joka kuullaan, vaikkei henkäystä näe eikä tunne muu kuin se, jonka päälle se puhalttaa, samoin on tässäkin kaksi asiaa liitetty yhteen: **sana**, joka ruumiillisena äänenä voidaan kuulla, ja **Henki**, joka sanassa ja sanalla vaikuttaa ja jonka voimaa ei kukaan muu näe eikä tunne, paitsi se, johon Henki sattuu, vaikka se totisesti on aina ulkonaisessa sanassa ja kasteessa läsnä. Siis on henkikin tällaisessa ulkonaisessa virassa yhtä elävästi nähtävänä ja käsitettävänä ja antaa varman tunnusmerkin itsestään, mistä häntä voidaan etsiä ja missä hän vaikuttaa, vaikka sisällinen voima on silmiltä salassa.

Sinä et siis saa, kuten olen sanonut, ymmärtää sanoissa ”Hengestä syntynyt” Pyhää

Henkeä sellaiseksi, jommoinen hän tuolla ylhäällä majesteettiudessa ja jumalallisessa olemuksessa on näkymättömänä ja käsittämättömänä, vaan sellaiseksi, jona hän täällä maan päällä seurakunnassa tahtoo tehdä itsensä sanassa ja merkeissä tunnettavaksi ja käsitettäväksi. Kun siis sellaista kuullaan ja nähdään, voidaan sanoa: Tuossa kuulet ja näet sinä Pyhän hengen, aivan kuin tuulen huminasta sanotaan: Tuossa kuulet ja näet sinä tuulen. Lyhyesti sanoen, mitä sananviran ja kasteen kautta tapahtuu, sitä täytyy sanoa Pyhän Hengen työksi, kuten Kristus tässä sanoo Hengestä syntyneeksi sen, jolla sana ja kaste on, tai kuten hän toisessa paikassa (Mark. 16: 16) sanoo: **Joka uskoo ja kastetaan.**

Toiseksi osoittaa tämä vertaus myöskin sattuvasti, kuinka kristillinen elämä ei ole sidottu ulkonaisiin menoihin, paikkoihin, henkilöihin, vaatetukseen ja muuhun sellaiseen, joihin juutalaisten ulkonainen pyhyys perustui. Kristitty on päässyt Hengen vapauteen laista ja kaikista sen siteistä, niin ettei häntä saa eikä voida sitoa ja vangita laeilla, ohjesäännöillä, töillä eikä millään muillakaan määräyksillä siinä tarkoituksessa, että hän niitä noudattamalla tulisi Jumalan edessä vanhurskaaksi. Emme, näet, puhu tällä kertaa hänen ulkonaisesta elämästään, jossa hänen kylä sopii pitää kaikki lait, kunhan vaan ei sen kautta sellaiselle Hengen ja omantunnon hengelliselle vapaudelle vahinkoa ja haittaa tule. Kristitty pysyy siis vapaana kaikesta laista sanan ja kasteen uskossa, koska hänellä Kristuksen kautta on syntein anteeksisaaminen, Jumalan armo ja Pyhä Henki ja hän sitä mukaan käyttäytyy kaikessa elämässään. Sillä hän on nyt tullut sydämessään vaikuttavan Pyhän Hengen kautta vanhurskaaksi ja eläväksi, niin ettei hänen tarvitse tavoitella muuta oppia, työtä eikä pyhyyttä, kuin mihin Henki sanan kautta häntä taluttaa ja johdattaa.

Siksipä onkin, kuten Kristus tässä sanoo, kristillisen menon laita sama kuin tuulen, joka puhaltaa missä tahtoo, eikä kuitenkaan kukaan näe eikä tiedä mistä se tulee, minne pysähtyy, tai kuinka laajalti se liikkuu. Samoin ei myöskään voida kristityssä olevaa henkeä rajoittaa ohjesäännöillä tai opinmääräyksillä eikä sitä järjellä arvostella, vaan sen täytyy saada olla kenenkään mestaroimatta ja ojentelematta, kuten P. Paavalikin 1 Kor. 2: 15 sanoo, ainoastaan edellyttäen, että hän sanassa ja tunnustuksessa on ulkoapäin huomattavana ja kuultavana ja niissä ilmoittaa olemassa oloansa. Häntä tulee jokaisen seurata antautuen hänen hallittavakseen, ei katsoa ihmisten persoonia, olivat ne kuinka suuria ja pyhiä tahansa, kunhan vaan oikein toimittavat Hengen sanaa ja virkaa.

Mutta sittenkin on ja pysyy ihmeellisenä asiana, johon ihmisviisauden täytyy loukkaantua ja pahentua, vieläpä täytyy itse kristittyjenkin ihmetellä sitä, että noin suuri, ylevä, jumalallinen työ saadaan näin yksinkertaisesti ja vähäpätöisellä tavalla aikaan, kurjan heikon ihmisäänen kautta, joka lausuu ainoastaan sanat: Minä kastan sinun nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen, ja myöskin: Minä julistan sinulle syntein anteeksi saamisen Herran Kristuksen käskystä. Eihän siinä muuta ole kuin sanan henkäys eli humina, joka korviis sattuu, ja kuitenkin sen kautta niin suuret asiat matkaan saadaan, että sinä tulet puhtaaksi synnistä, lunastetaan ijankaikkisesta kuolemasta, uudesta synnyt Jumalan lapseksi ja tulet eläväksi.

Kysytään paljon tuskaa ja vaivaa, ennen kuin ihminen ruumiillisesti maailmaan saadaan ja syntyy. Hänen täytyy yhdeksän kuukautta olla äidin sydämen alla, ja sitten juuri synnytyshetkellä täytyy sekä äidin että lapsen joutua hätää ja vaaraan ruumiin ja hengen puolesta, vaikkapa ihminen syntyykin vaan tä-

hän kurjaan, kuolevaiseen elämään. Tässä taas on työ niin helposti ja pian tehty, ettei mikään työ voi helpommin tapahtua. Ainoastaan sana lausutaan ihmiselle ja hän kastetaan vedellä, ja kuitenkin saadaan niin suurta aikaan, että jos vaan sydän uskolla sen käsittää, ihminen silmänräpäyksessä on syntynyt ijankaikkiseen elämään ja ijankaikkisesta kuolemasta ja helvetistä temmattu.

Mutta onpa sekin järjen nurjaa röyhkeyttä että se näin suurta asiata tahtoo mitata ja arvostella oman käsityksensä mukaan, jolla se asian ymmärtää ja sen mukaan, mitä sen silmissä ja aisteissa on suurta ja korkeata. Se ei välitä eikä ota huomioon Jumalan tahtoa eikä järjestystä, vaikka tämä on hänen sanansa ja käskynsä ja vaikka hän itse näissä ulkonaisissa kappaleissa saarnaa, kastaa ja vaikuttaa, niin että sitä täytyy jumalallisen voiman ja hedelmän seurata, vaikkapa hän tätä toimittaisi vieläkin halvempien ulkonaisten töitten ja välikappalten kautta. Sen vuoksi myöskin Kristus ankarasti ahdistaa ja nuhtelee Nikodemusta, joka myöskin viisautensa mukaan tahtoo asiata ratkaista.

Vastais Nikodemus ja sanoi hänelle, kuinka ne taitavat tapahtua. Jesus vastais ja sanoi hänelle: sinä olet mestari Israelissa, ja et näitä tiedä. Totisesti, totisesti sanon minä sinulle: me puhumme, mitä me tiedämme, ja todistamme, mitä me näemme, ja ette ota vastaan meidän todistustamme. Tässä, näet, kuinka hänen päähänsä ei rahtuakaan mennyt siitä, mitä Kristus oli hänelle puhunut uudestasyntymisestä kasteen kautta. Vertauksellakin oli hän osoittanut, ettei ihminen voi silmällä nähdä eikä erottaa totista hengellistä menoa, niinkuin sitä Nikodemus lainopista saadulla viisaudellaan ja ymmärryksellään tahtoi mittaella ja käsittää, ja siitä sitten niin ällistyi, että paikalla peräytyy ja pakosta pahenee Jeesukseen, joka hänen

mielestään niin kovin päätöntä puhuu. Aivan kuin hän sanoisi: Sekö sen sitten vaan yksistään vaikuttaa, että te kerran ihmisen kastatte vedellä, ja onko sitten koko laki, jota Jumala niin vakavasti on käsenyt meidän noudattamaan ja jonka hän suurilla ihmetöillä on vahvistanut, aivan mitätön ja turhaan annettu? Kuinka on toki mahdollistakaan, että teidän kasteenne näin suurta on ja vaikuttaa, vaikka siitä ei ole mitään voitu nähdä eikä tietää?

Mutta tähänpä antaakin Kristus ankaran ja vakavan vastauksen, ennekuin lopettaa alkamansa saarnan, osoittaakseen hänen ymmärtämättömyytensä ja kumotakseen hänen lihallista luuloansa. Onpa nyt kummat käsissä, sanoo hän, oletko sinäkin mestari Israelissa, se on: joka opetat ja hallitset Jumalan kansaa, etkä tiedä näistä asioista rahtuakaan? Eikö ole häpeällistä, ettei teillä, jotka on asetettu ja kerskaatte olevanne toisten opettajia, ole mitään oikeata käsitystä näistä jumalallisista asioista? Mitä parempia te olette pakanoita, jotka eivät ole Jumalan kansaa ja joilla ei Jumalan sanaa ole, koska teidän ymmärryksenne rajoittuu ainoastaan ihmisviisauteen ja töihin, joita järjelliset ja viisaat ihmiset pakanainkin keskuudessa opettavat? Te ette tiedä rahtuakaan siitä opista, jonka seurakunnassa kaikkialla pitäisi olla tunnettua, nimittäin Kristuksesta, Jumalan valtakunnasta ja oikeista hengellisistä asioista. Kuitenkin on teillä Jumalan sanaa aivan runsaassa määrässä Mooseksessa ja Raamatussa ja teidän pitäisi opettaman kansaa tuntemaan laista Jumalan viha heidän synteinsä tähden ja toisaalta taas etsimään armoa uskon kautta lupauksiin Kristuksesta. Tuon kaiken olette vääntäneet aivan takaperin, ette tiedä eikä teillä ole ollenkaan oikeata parannusta, vaan käyskentelette suruttomina ja röyhkeinä omassa pyhydessänne, vahvistatte itseänne ja muita ylönkatseessa Jumalaa kohtaan ja epäuskossa, ja yhtäkaikki uneksitte Messiaasta, jonka

pitäisi teidän juutalaispyhyttenne kruunata ja teille maailman herraudet antaa. Näin teette te, jotka tahdotte ensimmäisiä olla, vaan täten joudutte yhä kauvemaksi Jumalan valtakunnasta ja ansaitsette ankaramman rangaistuksen Jumalalta kuin toiset, julkisyntisetkin, joita toki on helpompi opettaa ja kääntää kuin teitä suuria pyhiä.

Tämä on varsin ankarata puhetta, kuitenkin ystävällistä, koska Nikodemus ei toisten tavoin uppiniskaisesti katsonut ylönsä Kristusta. Tällainen nuhde oli, näet, hänelle tarpeellinen, että hän olisi tullut näkemään oman ymmärtämättömyytensä, ottaisi kuunnellaksensa ja oppiaksensa näistä asioista, millä tavalla hän voisi Jumalan valtakuntaan ja taivaaseen tulla. Senvuoksi sanoo Kristus edelleen:

Totisesti, totisesti sanon minä sinulle: me puhumme, mitä me tiedämme, ja todistamme, mitä me näemme j. n. e. Vaikka tahdottekin olla opettajia, ette tiedä ettekä ymmärrä kuitenkaan mitään siitä, mikä jokaisen Jumalan kansaksi sanotussa joukossa pitäisi tietävän. Ette myöskään tahdo uskoa sitä oppia, joka meillä on Jumalan sanasta ja todistuksista, vaan seuraatte omia luulojanne. Ei käy ollenkaan laatuun, että sokeitten ja epävarmojen luulojenne mukaan tahdotte mestaroida meidän varmaa oppiamme ja todistustamme ja väitellä, liekö tuo totta. Mitä saattaa sellainen oppilas oppia, joka ensin tahtoo opettajansa kanssa väitellä siitä, tokko tämä oikein opettaakaan, ja olla siis mestari, ennenkuin oppiminen on alkanutkaan? Ellet mitään tiedä etkä ymmärrä, niin älä myöskään asioista päättele äläkä viisastele. Ellet sinä ole tätä nähnyt, niin olemme ainakin me, Johannes ja kaikki minun profeettani, jotka emme saarnaa häilyväisiä järjen sommittelemia tökeryyksiä vaan Jumalan ilmoittamaa ja Pyhän Hengen todistamaa oppia. Ei siis ollenkaan

käy päinsä, että sinä järkesi mukaan tahdot tätä asiata mittailta ja sillä tavoin sitä käsittää, katsella ja tunnustella, ikään kuin se silmin nähden tapahtuisi, että ihminen toiseksi syntyy, niinkuin teidän työnne ja ulkonainen jumalanpalveluksenne nähdään ja havaitaan. Tässä pitää järki suljettaman ja ainoastaan korvat ja sydän avattaman ja uskottaman se, mitä Jumalan sana teille sanoo, jonka me totisesti olemme Jumalalta saaneet ja jota meidänkin on käsketty opettaa ja todistaa.

Näin tulee siis teidän tehdä, jos tekin mielitte saada siitä kokemusta, että sen uskotte ja otatte vastaan ja antakaat sen ohella oma luulonne mennä matkoihinsa, joka rohkenee sellaista asiaa käsittää ja mittailta, jonka perille ei järki kumminkaan voi päästä eikä sitä ymmärtää. Muutoinhan ei tarvittaisi mihinkään sitä Jumalan sanaa, jonka Isältä olen kuullut ja saanut opettaakseni, ja jonka myöskin Johannes ja profeetat ovat Pyhän Hengen jumalallisen ilmoituksen kautta saaneet ja todistaneet, kuten 2 Piet. 1: 21 sanotaan: **Ei yksikään profeeta ole vielä ihmisen tahdosta tuotu edes, vaan pyhät Jumalan ihmiset ovat puhuneet vaikutetut Pyhäältä Hengeltä.** Sen vuoksi Kristus vaatiikin, ettei seurakunnassa mitään muuta saa opettaa, kuin minkä totisesti tiedetään olevan Jumalan sanaa eikä ihmisjärjen ja viisauden hyväksi ja oikeaksi katsomaa.

Syytä siis on Kristuksella nuhdella juutalaisia opettajiansa, jotka omiatuntoja tahtovat Jumalan edessä hallita ja opettaa ilman Jumalan sanan varmaa todistusta ja näitä asioita sovitaa ihmisjärjen mukaisiksi. Siitä ei mikään muu voi olla seurauksena, kuin että hapuillaan ja riiputaan tietämättömissä pakanallisissa ihmisluloissa, eikä voida ikänä päästä oikeaan totuuden tuntoon ja kokemukseen.

Jos minä maallisia teille sanoisin, ja ette usko, kuinka te uskoisitte, jos minä taivaallisia teille sanoisin? Tähän saakka olen

minä teille puhunut sellaisista asioista, jotka maan päällä tapahtuvat, kunka ihmisen pitää vedestä ja Hengestä syntymän, se on: kuinka Henki vaikuttaa ulkonaisen sananviran ja kas-teen kautta, jonka voitte nähdä ja käsittää. Olenpa selittänyt oppini kuvauksellakin ja esimerkeillä asioista, joita ymmärrätte, niin että teidän täytyy tunnustaa minun oikein pu- huvan. Kun ette nyt tahdo sellaista uskoa, jota vielä maallisilla ja ulkonaisilla välikappaleilla voidaan kuvata, niin paljoa vähemmän voitte uskoa, jos lisäksi käyn puhumaan sellaisesta, joka ei ole maallista, vaan on tuolla ylhäällä Jumalan olemuksessa ja neuvossa, jota ei ku- kaan tiedä kuin Jumala yksin ja joka taivaasta tulee alas, nimittäin Jumalan Poika. Ken näis- tä tahtoo jotain tietää ja käsittää, hänen täytyy kuulla ja uskoa ainoastaan häntä, joka tai- vaasta tullen ne on nähnyt ja niistä todistaa, kuten seuraa:

Ei astu kenkään ylös taivaaseen, vaan joka taivaasta astui alas, ihmisen Poika, jo- ka on taivaassa. Tästä alkaa hän puhua kor- keista taivaallisista asioista, mikä salainen, ijankaikkinen, sanomaton neuvo ja tahto on Jumalan tykönä ijankaikkisuudesta päätetty- nä. Hän lopettaa täten saarnaansa kuuluvan toisen osan uudesta syntymisestä, sen on: kuinka ihminen tulee synnistä vanhurskaaksi, Jumalan lapseksi ja ijankaikkisen taivaallisen elämän perilliseksi. Nimittäin, mistä ja miksi kasteella on sellainen voima, kuka sen on hankkinut ja ansainnut ja myöskin, kuinka se pitää vastaanotettaman. Hän alkaa nyt puhua itsestänsä, että hän on se luvattu ja Jumalan lähettämä Messias, Jumalan Poika, virastansa ja työstänsä, josta fariseukset eivät niin mi- tään ymmärtäneet, ja joka vielä paljoa kum- mallisemmalla heidän korvissansa kuului kuin hänen tähänastiset puheensa. Eiväthän he voineet ollenkaan ajatella, että heidän Messiaansa piti lähetettämän alas taivaasta

lunastamaan ja armoon saattamaan koko maailmaa ja etenkin omaa juutalaiskansaansa, koska se muka oli Jumalan vihan alla kirottu- na ja kadotettuna, vaikka sillä oli Mooseksen laki ja jumalanpalvelus. Kaikkein vähimmän saattoivat he ajatella, että hänen täytyi kuolla ristinpuussa, tulla ristiinnaulituksi ja uhriksi heidän ja koko maailman syntein edestä ja ol- la vailla kaikkea maallista ja maailmallista valtaa ja herrautta. Tämä oli heille perin pa- hentavaista ja sietämätöntä kuulla.

Syynä oli se, että he eivät tunteneet koko ihmisluonnon turmelusta ja kadotusta Jumalan edessä, vaan pitivät pyhyydessään itsensä syn- nittöminä tai sitten luulivat töillensä niistä pääsevänsä ja voivansa ne maksaa. Siihen he mielestään eivät mitään Messiasta tarvinneet, vaan ainoastaan sellaista, joka heidät pelastai- si ruumiillisesta vankeudesta ja vieraan vallas- ta sekä kostaisi heidän vihollisilleen.

Siis tahtoo Kristus tässä sanoa: Rakas Ni- kodemus, pane vaan tarkoin pois ajatuksistasi omasi ja kaikkein ihmisten lainmukainen van- hurskaus ja pyhyys äläkä suinkaan yrittele nii- den turvin Jumalan valtakuntaan päästä. Ei siihen ollenkaan auta kaikki ihmisten ponnis- tuksen, olivat he kuinka viisaita, oppineita, pyhiä hyvänsä. Jo alusta on Jumalan tykönä päätetty, ettei kukaan ihminen Aadamista syn- tyneenä voi eikä saata taivaaseen päästä.

Eipä ole sinä ilmoisna ikänä ollut yhtä- kään pyhää, joka omin voiminsa olisi taivaa- seen päässyt, ken tahansa olikin: Aadami, Noa, Aabraham, Mooses, Elias, Johannes j. n. e. Heistä ei yksikään voi kehua päässeensä tai- vaaseen, se on: sovittaneensa Jumalan, otta- neensa pois synnin ja kuoleman ja hankki- neensa ijankaikkisen elämän joko itselleen tai toisille. Mutta jos joku tahtoo taivaaseen pääs- tä, se on: Jumalan valtakuntaan ja ijankaikki- seen elämään, täytyy tässä ensin olla sellainen persoona, joka on taivaasta tullut alas ja jolla

itsessään on ijankaikkinen vanhurskaus ja elämä voidakseen sillä sovittaa Jumalan vihan ja ottaa pois synnin ja kuoleman. Hänen on täytynyt olla välimiehenä, jonka kautta voimme taivaaseen tulla, niin juuri sen vuoksi on hänen täytynyt astua taivaasta alas ja tulla meidän tähtemme lihaksemme ja vereksemme, se on: sälyttää päällensä ja kantaa viheliäisyytemme ja syntimme.

Kristus siis täten sovittaa itseensä kaiken, mitä äsken oli puhunut uudesta syntymisestä ja Jumalan valtakunnasta, että tiedettäisiin, ettei kukaan voi sinne muutoin tulla kun ainoastaan hänen kauttansa ja tähtensä. Ei siitäkään ole apua, vaikka joku mielellään tahtoisikin puhdistua vanhasta syntymisestäään ja tulla uudeksi Hengen kautta, sillä kukaan ei sittenkään voisi sinne tulla, ellei Kristus olisi ensin tietä tehnyt ja pääsyä hankkinut. Eipä ole kasteessakaan voimaa ja Henkeä, ellei sitä anneta hänen kauttansa ja tähtensä. Sen vuoksi on se nyt pääkohta, johon kaikki perustuu, että tämä persoona tunnetaan ja käsitetään voidaksemme mekin hänen kauttansa tulla taivaaseen, kuten hän kohta lopettaessaan sanoo.

Mutta hän kuvaa persoonaansa siten, että hän juuri on se taivaasta tullut luvattu Vapah-taja, se on: totinen Jumalan Poika ijankaikkisuudesta, sillä jos hän kerran taivaasta on tullut, täytyy hänen olla ollut ijankaikkisesti Jumalan tykönä. Hän on taasen astunut eli tullut taivaasta alas; ei niinkuin enkeli astuu alas ja ilmestyy ja sitten taas katoaa ja menee matkaansa, vaan hän on ottanut ihmisluonnon päällensä ja kuten Joh: 1: 4 sanoo: **asuu meidän seassamme maan päällä**. Siitä syystä hän tässä sanookin itseään ihmisen Pojaksi, se on: totiseksi ihmiseksi, joka on aivan meidän lihaamme ja vertamme.

Jumalan Pojan alasastumisella taasen ymmärretään oikeastaan sitä, että hän on

alentunut meidän viheliäisyyteemme ja häntämme, se on: ottanut päällensä synteimme ansaitseman Jumalan ijankaikkisen vihan ja tullut niiden sovitushuriksi, kuten hän itse tässä sanoo, että hänet piti ylennettämän. Koska taasen tämä ihminen tulee taivaasta alas, niin täytyy hänen persoonansa puolesta olla aivan synnitön, viaton ja jumalallisesti puhdas, ettei häntä voitaisi, kuten meitä, sanoa lihasta vaan Hengestä syntyneeksi. Hänen lihansa ei siis ole syntinen, vaan on hän puhdasta ja pyhää lihaa ja verta sen vuoksi, että hän voisi meidän syntisen lihamme ja veremme puhtaudellaan ja pyhällä saastattomalla uhrillaan myöskin puhdistaa ja pyhittää.

Mutta mitä tuo merkitsee: **Ihmisen poika, joka on taivaassa?** Kuinka on hän taivaasta astunut ja on kuitenkin taivaassa? Eikö hän vasta neljäkymmenen päivän kuluttua ylösnousemisensa jälkeen astunut pilviin? – Hän on tosin astunut alas meidän lihamme ja vereemme, hän on nöyrytynyt alemmaksi kaikkia ihmisiä aina ristin kuolemaan saakka, Jumalan hylkäämänä ja kiroomana, mutta silti ei hän koskaan ollut Jumalasta erotettuna, on aina pysynyt Jumalan tykönä ja siis on ollut ja on ijankaikkisesti taivaassa. Hän siis joka hetki läsnäolevana katselee Isää ja hallitsee ja vaikuttaa hänen kanssaan yhtäläisellä vallalla ja mahtavuudella, vaikka tämä oli syvästi salattuna eikä ollenkaan nähtävissä hänen alasastumisessaan, se on: kun hän pani pois jumalallisen muodon, kuten P. Paavali Filipp. 2: 7 sanoo, ja orjan muodossa vaelsi kärsimyksen ja kuoleman läpi, kunnes hän siitä vapautettuna jälleen korotettiin ja istuu Jumalan oikealla kädellä. Siellä on hän ihmisluontoonsakin nähden kuoleman, helvetin ja kaikkein luotujen Herra, jonka hän on osoittanut näkyväisellä taivaaseen astumisellaan, kun hän opetuslastensa nähden nostettiin pilviin, ja kuten hän

myöskin näkyväisesti on jälleen tuleva ja osoittava itsensä kaikille ihmisille.

Tässä merkityksessä sanotaan ihmisen Pojan astuneen alas ja menneen jälleen ylös ja samalla kuitenkin pysyneen taivaassa jumalallisessa olemuksessa, vallassa ja ijan-kaikkisessa yhteydessä Isän kanssa. Hän ei nimittäin puhu tässä ruumiillisesta paikan vaihtuksesta, vaan hengellisen alentamisen ja ylentämisen tapauksista, se on: kärsimisestään, kuolemastaan, ylösnousemisestaan ja yhteydestään Isän kanssa, joka ei riipu ruumiillisesta olemisesta, paikasta eikä tilasta, vaan joka hänellä ijankaikkisuudesta on ollut; ja hänen ihmisluonnossaan, siitä lähtien kuin hän sen otti päällensä, on hän sellaisessa taivaallisessa olemuksessa alati ollut ja pysynyt.

Ja niinkuin Mooses ylensi käärmeen korvessa, niin myös ihmisen Poika pitää ylettämän. Että jokainen, kuin uskoo hänen päällensä, ei pidä hukkuman, mutta ijankaikkisen elämän saaman. Tässä osoittaa hän, kuinka ja minkä kautta mekin voimme tulla taivaaseen, se on: mitä hän on edestämme tehnyt, kuinka otamme vastaan hänen hyväntyönsä ja tulemme siitä osalliseksi. Hän saarnaa tässä lunastuksemme korkeasta työstä, jonka Jumala on ijankaikkisessa neuvosansa päättänyt, ja jonka siis on täytynyt tapahtua Jumalan sanomattomasta, pohjattomasta rakkaudesta ihmissukukuntaa kohtaan, ettemme ijankaikkiseen kadotukseen joutuisi, kuten saamme kuulla toisen Helluntaipäivän evankeliumissa, joka seuraa heti näitä sanoja. Kun nimittäin ei ollut muuta neuvoa eikä apua, jolla hänen ijankaikkinen vihansa syntiä kohtaan olisi saatu sovitetuksi ja pelastus hankituksi ijankaikkisesta kuolemasta, ja koska siihen ei pystynyt yksikään luontokappale ei taivaassa eikä maan päällä, niin täytyi Jumalan ainoan Pojan astua sijaamme, tulla

synteimme edestä uhriksi, jonka kautta Jumalan viha sovitettaisiin ja makso tapahtuisi. Tämä työ on nyt meidän autuutemme ja lohdutuksemme sekä se voima, joka kasteessa vaihtaa sen, että me ihmiset uudesta synnymme ja voimme päästä taivaaseen.

Ajatus on siis tämä: Hän astuu ylös ja alas ja on ylhäällä, ja se on hänen asiansa, eikä se vielä meitä auta, hänellä on siihen valta eikä kukaan voi sitä hänen perässään tehdä. Mutta kun hän sanoo näin: Minulla on itse puolestani kaikki ja olen ylhäällä taivaassa, mutta minä en tahdo yksin sinne astua vaan vetää ihmiset mukani ylös, jotka muutoin eivät voi sinne päästä, joka taasen siten tapahtuu, että he pysyvät kiinni minussa. Minä annan ristiin-aulita itseni ja nouse ylös. Ketkä sitten uskovat minusta, että olen kuollut heidän tähtensä, ne tahdon minä, koska he eivät voi omin voimin taivaaseen tulla, vetää sinne kuitenkin mukani. Hän siis vie meidät kaulaansa ripustettuina, minne itsekin menee. Autuaaksi tulemisemme ei siis perustu meidän vaan vieraan voimaan, ja näin on taasenkin kerran omat työmme saaneet tuomionsa.

Hän liittää tässä puheeseensa sattuvan suloisen kuvauksen, joka mitä oivallisimmin kuvaa Kristusta, ottaen sen 4 Moos. 21: 6–9. Kun juutalaiset vaelsivat korvessa, jossa matka oli aivan pitkä eikä heillä ollut yhtään leipää eikä vettä, napsivat he Moosesta vastaan ja tulivat aivan kärsimättömiksi. Silloin lähetti Jumala heidän sekaansa tulisia käärmeitä, jotka kansaa purivat. Etelämaissa onkin sangen suuria erämaita, joissa ei löydä mitään syötävää eikä juotavaa ja joissa löytyy paljon sangen myrkyllisiä käärmeitä. Mutta nämä käärmeet olivat tavattoman myrkyllistä lajia, joiden purema sai ihmisessä aikaan ankaran kuumen ja sammumattoman janon, niin että siitä täytyi kuolla. Kreikan kielessä on niillä nimityksenä **dipsades**. Myöskin luetaan, että niissä

maissa muutamat käärmeet ovat niin tulisia, että kun puhaltavat tai hengittävät, niin vallan tulta suitsee.

Tämä hirmuinen vaiva sai kansan surkeasti huutamaan ja parkumaan apua Moosekselta, joka ei hänkään mitään neuvoa tietänyt, ennen kuin Jumala armahti heitä ja sanoi Moosekselle: **Tee sinulles vaskinen käärme, joka on yhden näköinen, ja nosta se merkiksi ylös. Ja tapahtuu, että se joka purtu on, koska hän katsoo sen päälle, niin hän elää. Ja Mooses teki vaskikäärmeen,** kertoo teksti, ja nosti sen merkiksi ylös; ja tapahtui, että jos joku käärmeeltä purtiin ja katsahti sen vaskikäärmeen päälle, niin hän jäi elämään.

Katsoppas nyt, kuinka Kristus tässä kertomuksessa kuvataan. Ensiksi on pääasia siinä, etteivät käärmeitten puremat juutalaiset voineet mitään apua eikä keinoa hädässään löytää, vaan saivat avun siten, että katsahivat vaskikäärmeeseen, joka kuitenkin oli vähäpätöinen esine. Tällä käärmeellä oli oikean käärmeen ulkomuoto, mutta se oli kuollut ja myrkytön, vieläpä terveellinenkin. Ei tietysti pelkkä vaski voinut heitä auttaa, vaan sen teki se, että tässä oli Jumalan määräys ja nämä sanat: **Joka purtu on, koska hän katsoo käärmeen päälle, niin hän elää.** Nämä sanat liittyivät käärmeeseen ja niiden voimassa se auttoi.

Tämän sovittaa nyt Kristus itseensä: **Niinkuin Mooses ylensi käärmeen korvessa, niin myös ihmisen Poika pitää ylettämän.** Tämä se on kuvauksen oikea selitys ja käsitys. Meitäkin on purrut ja pistänyt perkeleen murhaava myrky, joka on synti, niinkuin P. Paavalikin sanoo syntiä polttavaksi myrkylliseksi puremaksi ja pistokseksi, joka omaantuntoon päässeenä ei koskaan mitään rauhaa suo, vaan yllyttelee ja ajaa kuolemata, kuolema taasen ahdistaa ihmistä, niin että sii-

nä oikea helvetti menoaan pitää. Siinä ei ole mitään apua eikä keinoa; tee töitä kuinka paljon tahdot, niin olet kuitenkin kadotettu, kunnes se ihme ja armo tapahtuu, että toinen käärme ylennetään, joka ei ole myrkyllinen eikä vahingollinen ja jolla on ainoastaan käärmeen ulkomuoto.

Mutta miksi ei hän ota muusta vertausta kuin juuri niistä käärmeistä, jotka kansaa purivat? Olisipa hän kyllä voinut muustakin ottaa. Selitykseksi P. Paavali Room. 8: 3 lausuu: **Hän tuomitsi synnin synnillä, ajoi kuoleman kuolemalla, voitti lain lailla.** Kuinka niin? Hän tuli syntiseksi ristinpuussa, sen nimellisenä, pahaintekijäin keskellä, pääryövärinä kärsi hän tuomion ja rangaistuksen, joka syntisen oli kärsittävä. Hän oli viaton, ei ollut koskaan mitään syntiä tehnyt, ja kuitenkin hän totisesti sai sen nimen ja sen velka eli rangaistus laskettiin hänen päällensä. Siten siis, että hän otti synnin päällensä, vaikka se ei hänen ollutkaan, ja antautui kuin pahantekijä tuomitavaksi ja kirottavaksi, on hän synnin hukuttanut.

Vaikka hän nyt on viaton, on hän kuitenkin syntisen kaltainen, ja hänessä oleva synti on terveeksi tekevä, jotta hän meidät todelliset syntiset auttaisi kuolettavasta myrkystä. Hän on siis täten ristin päällä tuominnut synnin, sillä se on tehnyt hänelle vääryyttä tuomittaan ja saattaessaan hänet kuolemaan. Siitä syystä voittaa hän kaiken oikeuden synnin yli maailmassa, tuomitsee sen oikeuden ja kohtuuden mukaan, koska se on tahtonut hänet tuomita. Hän saattaa siis kaikille, jotka häneen uskovat, lausua tällaisen tuomion ja päätöksen synnin suhteen: Synti ei ole sinua vahingoittava, sillä se on minun velalliseni ja alamaiseni. Sen ei pidä siis oleman synti, tai ei ainakaan kadottavainen synti.

Tätä nyt tarkoittaa Kristuksen loppulause: **että jokainen, kun uskoo hänen päällensä,**

et pidä hukkuman, mutta ijankaikkisen elämän saaman. Tämä on aivan samaa kuin edellä sanottu käärmeestä: **joka katsoo sen päälle, sen pitää elämän.** Sillä katsoa Kristusta ristinpuussa on samaa kuin uskoa häneen; näin on synti hävitetty, niin ettei se meille voi mitään pahaa tehdä tai jos tekeekin, se ei voi vahingoittaa. Kaikki riippuu siis ainoastaan tästä katsomisesta eikä mistään työstä. Mutta niinkuin käärmeeseen katsominen tapahtui ruumiillisesti, niin tapahtuu tämä hengellisesti sydämessä, jos uskomme, että Kristus on viattomuudellaan synnin voiman tyhjäksi tehnyt.

Mutta eipä sekään meitä vielä auta, vaikka hän tuhannen kertaa olisi ristillä kuollut, yhtä vähän sekään olisi israelilaisia auttanut, vaikka he itsestään olisivat tuhansia käärmeitä nostaneet katseltavakseen, ellei siinä olisi ollut näitä sanoja: **Jokainen kuin uskoo hänen päällensä, ei pidä hukkuman.** Nämä sanat omistavat tämän meille eli sovittavat sen meihin, ja tekevät meidät varmoiksi siitä, että mekin pääsemme taivaaseen, se on: saamme Jumalan armon, voiton synnistä, kuoleman ja helvetin vallasta ja ijankaikkisen elämän tämän ylennetyin ja ristiinnaulitun Kristuksen tähden, jos tämän uskomme. Näin meidät vietään hänessä riippuen ylös.

Katsoppas, tämä on vasta kuvaus, jossa kaikkein sattuvimmin on esitettyä sekä koko ihmislunnon viheliäisyys ja hätä että Herra Kristuksen virka ja lunastus, tapa ja jolla se omaksi saadaan. Kaikki ihmiset eivät olisi, perkeleen tulisen, helvetillisen myrkyin kuolettavasti haavoittamina, mitään lääkitystä eikä apua siihen voineet toimeen saada, ellei Jumalan Poika olisi sitä varten annettu ja **ilmestynyt perkeleen töitä särkemään**, kuten 1 Joh. 3: 8 sanotaan. Sitä hän ei taasen tehnyt suurella näkyväisellä vallalla, jumalallisen kunniansa voimalla ja mahtavuudella, vaan

kaikkein suurimmalla heikkoudella ja voimattomuudella, se on: kärsimisellään ja kuolemallaan riippuessaan ristillä kirottuna pahana matona. Kuitenkin on tämän kuolleen käärmeen muoto terveellinen kuolema ja eläväksi tekevä lääkitys kaikille, jotka synnin puremasta ovat myrkytettyjä ja turmeltuja ijankaikkiseen kuolemaan, niin että he sen kautta tulevat ijankaikkisesti eläviksi ja autuaiksi.

Onpa aivan ihmeellistä sanoa ja uskoa, että tuollainen lunastus ja apu tulee ilman mitään ihmisen myötävaikutusta. Olihan samoin laita noitten onnettomien ihmisten, joiden täytyi tulla kääremeitten keskellä olla ja joilla, vaikka he jo olivat koettaneet kaikkia keksittävässä olevia lääkkeitä, ei kuitenkaan ollut mitään apua, vaan joutuivat yhä pahempaan tilaan, mitä kauvemmin ja kiivaammin taistelivat ja ponnistelivat käärmeitä vastaan itsensä suojelemiseksi. Kun sitten vihdoinkin ei mistään avusta tietoa ollut, kun mitään lohdutusta ja toivoa ei enään ollut, ei heille muuta keinoa opeteta, kuin että nostaisivat ylös aivan samanlaisen käärmeen, vaskesta, – jota he kuitenkin olivat voineet vielä enemmän kauhistua ja kammota, – ja vaan silmät kohotettuina katselivat sitä. Mutta niinpä on kuitenkin täytynyt tapahtua, että ken tätä Jumalan sanaa seurasi, hän jäi paikalla elämään ja pysyi sen perästä vahingoittumattomana.

Samoin tässäkin: ken tahtoo synnistä ja ijankaikkisesta kuolemasta varman avun ja pelastuksen saada, hänen täytyy kuulla ja seurata tätä Jumalan ihmeellistä neuvoa ja hyljätä kaikki muu lohdutus menetystapa ja työ. Hänen täytyy kiinnittää sydämensä ainoastaan Kristukseen, joka meidän tähtemme on antanut itsensä ylentää ja kantanut meidän syntimme ja kuolemamme omassa ruumiissaan, sillä päätetty on, **ettei yhdessäkään toisessa ole autuutta, eikä myös ole muuta nimeä tai-**

vaan alla annettu, jossa meidän pitää autuaiksi tuleman, Ap. Tek. 4: 12.

Näin on hän siis esittänyt koko saarnan uudesta syntymisestä eli ihmisen vanhurskautta Jumalan edessä kaikkine asianhaaroineen, jotka ovat tarpeellisia tietää. Hän on selittänyt, mistä ja millä keinoin se saadaan ja kuinka se vastaanotetaan, se on: sanasta, kasteesta ja Hengestä, joka sen kautta vaikuttaa, Kristuksen ansiosta ja uhrista, jonka tähden Jumalan armo ja ijankaikkinen elämä meille lahjoitetaan, ja uskosta, jolla sen omistamme. Paneppas nyt siis tämä saarna kokoon, niin että loppu ja alku sopivat yhteen. Jos kysy-

tään: Kuinka uudesta syntyminen tapahtuu, kuinka Henki veden ja sanan kautta tekee ihmisen Jumalan lapseksi? Näin, kuten Kristus tässä sanoo, jos sinä syntiesi peljästyksestä huolimatta muistat lohdutuksen ja lujasti uskot, että Kristus Jumalan Poika on taivaasta tullut alas sinun tähtesi ja sinun hyväksesi ylennetty ristinpuuhun, ettet hukkuisi vaan saisit ijankaikkisen elämän. Tämä usko on se arku ja lipas, joka sisältää sellaisen tavarat: syntein anteeksisaamisen ja ijankaikkisen elämän perintö-oikeuden, jonka kautta ihminen tulee autuaaksi, kuten Kristus sanoo: **Sinun uskos autti sinua.** Amen.